

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.004.02.2022

Pan
Leszek Kurek
Wielkopolski Wojewódzki
Inspektor Ochrony Środowiska

Wojewódzki Inspektorat Ochrony
Środowiska w Poznaniu
ul. Czarna Rola 4
61-625 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/039 - Postępowanie z zakaźnymi odpadami medycznymi, w tym odpadami wytworzonymi
w związku z przeciwdziałaniem COVID-19

I.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, ul. Czarna Rola 4, 61-625 Poznań (dalej: WIOŚ lub Inspektorat).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Leszek Kurek, Wielkopolski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska (dalej: Wojewódzki Inspektor lub WWIOŚ), od 25 lutego 2022 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki pełnił także: Waldemar Kołaski, Wielkopolski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, tj. od 29 maja 2018 r. do 24 lutego 2022 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Nadzór w zakresie postępowania z zakaźnymi odpadami medycznymi, w tym wytwarzanymi w związku z przeciwdziałaniem COVID-19.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych ¹ , z wykorzystaniem dowodów sporządzanych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Krzysztof Kowalak, Starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/24/2022 z 25 stycznia 2022 r.

(akta kontroli str.1)

¹ Tj. 14 kwietnia 2022 r.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą Wojewódzki Inspektor w sposób rzetelny prowadził kontrole planowe i doraźne w podmiotach wytwarzających, odbierających i gospodarujących zakaźnymi odpadami medycznymi. WWIOŚ podejmował prawidłowe działania w przypadku stwierdzonych naruszeń w toku prowadzonych kontroli, nakładał i egzekwował nałożone kary. Nie zrealizowano jednak w powyższym zakresie żadnej kontroli sprawdzającej, co spowodowane było brakiem stwierdzenia istotnych nieprawidłowości oraz m.in. prowadzeniem kontroli w trybie pozaplanowym. Pomimo ujęcia w planach kontroli na lata 2019-2021 13 kontroli obejmujących gospodarkę zakaźnymi odpadami medycznymi, WWIOŚ nie zrealizował 31% zaplanowanych kontroli, tj. czterech w podmiotach wytwarzających zakaźne odpady medyczne (szpitale).

W Inspektoracie zadania związane z prowadzeniem kontroli nad prawidłowością postępowania z zakaźnymi odpadami medycznymi nie zostały wprost przypisane żadnej z komórek organizacyjnych, jak również żadnemu z pracowników WIOŚ. Wchodziły one w zakres szeroko rozumianego pojęcia kontroli podmiotów korzystających ze środowiska. Kontrole obejmujące gospodarowanie zakaźnymi odpadami medycznymi przeprowadzane były przez inspektorów z dużym doświadczeniem zawodowym, którzy brali bezpośredni udział⁴ jedynie w części szkoleń organizowanych w WIOŚ⁵.

W okresie pandemii WIOŚ współpracował z innymi organami administracji publicznej, przede wszystkim poprzez bieżące sporządzanie opinii w zakresie wydawanych przez Wojewodę Wielkopolskiego poleceń i zarządzeń na podstawie ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i walczeniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁶.

WIOŚ dysponował informacjami o ilości wytwarzanych zakaźnych odpadów medycznych, w tym wytwarzanych w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, wyłącznie w odniesieniu do odpadów wytworzonych przez szpitale jednoimienne⁷, a część danych w zakresie liczby podmiotów faktycznie transportujących zakaźne odpady medyczne została pozyskana w toku kontroli NIK. Inspektorat posiadał natomiast informacje o liczbie podmiotów zbierających i przetwarzających zakaźne odpady medyczne.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Realizowano również szkolenia kaskadowe oraz udostępniano pracownikom prezentacje ze szkoleń.

⁵ Cykl szkoleń: „Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska poprzez prowadzenie kontroli podmiotów oddziałujących na środowisko w Wielkopolsce w roku 2020”.

⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 374, ze zm.; dalej: ustawa o zwalczaniu COVID-19.

⁷ Tj. szpitale wytypowane do leczenia wyłącznie pacjentów z podejrzeniem zakażenia koronawirusem.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Nadzór w zakresie postępowania z zakaźnymi odpadami medycznymi, w tym wytwarzanymi w związku z przeciwdziałaniem COVID-19

Opis stanu faktycznego

1.1. Realizacja zadania określonego w ustawie z 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska⁹, tj. kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska przypisana została Wydziałowi Inspekcji¹⁰ oraz Działom Inspekcji¹¹ w Delegaturach WIOŚ¹², w których wg stanu na koniec 2021 r. zatrudnionych było łącznie 76 inspektorów¹³. Nie funkcjonowała natomiast odrębna komórka organizacyjna prowadząca tylko sprawy związane z zakaźnymi odpadami medycznymi, w tym wytworzonymi w związku z przeciwdziałaniem COVID-19.

(akta kontroli str. 8-30)

Zastępca Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska (dalej: Zastępca WWIOŚ) wyjaśniła, że stan liczbowy inspektorów w każdym miesiącu był inny z uwagi na odejścia z pracy, zdanie egzaminu na inspektora przez młodych pracowników czy długotrwałe zwolnienia chorobowe lub urlopy macierzyńskie. Średnioroczna liczba inspektorów wykonujących kontrole w 2021 r. wyniosła 69,2.

(akta kontroli str. 48-50)

Informacje w zakresie fluktuacji kadr WIOŚ i problemów z tym związanych, tj. np. brak przeprowadzenia wszystkich planowych kontroli, były przekazywane zarówno do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (dalej: GIOŚ) jak i do Wojewody Wielkopolskiego m.in. w corocznych sprawozdaniach z działalności rządowej administracji zespolonej oraz w sprawozdaniach z działalności kontrolnej.

Problem ten był badany także w toku kontroli NIK prowadzonej w WIOŚ w 2019 r.¹⁴. W wystąpieniu pokontrolnym¹⁵ podano, że: „Porównanie założeń do planu kontroli z ich realizacją wskazuje na to, że pracownicy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu wykonali ponadnormatywną liczbę kontroli zakładów w terenie w stosunku do normatywów podanych w ISK”¹⁶. Wykazano wówczas, że z założeń GIOŚ i konieczności przeprowadzania i planowania kontroli na terenie województwa wielkopolskiego nie ma żadnej realnej możliwości spełnienia stawianych założeń.

(akta kontroli str. 1046-1247)

W zakresach obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności pracowników DI i WI wskazywano m.in. na przygotowywanie i prowadzenie kontroli podmiotów korzystających ze środowiska – bez uwzględnienia rodzaju podmiotów czy też

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1070, dalej: ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska.

¹⁰ Dalej: WI.

¹¹ Dalej: DI.

¹² W: Kaliszu, Koninie, Lesznie i Pile.

¹³ Tj. w: Poznaniu 15 inspektorów (w tym jedna osoba na 0.5 etatu i jedna osoba na 0.8 etatu); Kaliszu i Koninie po 17 inspektorów; Lesznie 14 inspektorów oraz Pile 13 inspektorów.

¹⁴ Kontrola P/19/048 „Postępowanie z odpadami komunalnymi po przetworzeniu w instalacjach mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych (MBP)„

¹⁵ Nr LPO.410.011.02.2019 z 9 sierpnia 2019 r.

¹⁶ <https://bip.poznan.wios.gov.pl/wios/kontrole/kontrole%202019/Wyst%C4%85pienie%20pokontrolne.pdf> - strona 5 wystąpienia pokontrolnego.

np. kategorii odpadów, nie wyodrębniano natomiast zagadnień związanych z zakaźnymi odpadami medycznymi.

(akta kontroli str. 31-37)

Zastępca WWIOŚ wyjaśniła, że zagadnienia do kontroli wskazane we wnioskach o kontrole, a także ujęte jako cele w planach kontroli, analizowane były przez Kierowników DI oraz Naczelnika WI i po analizie przypisywane do osób mających doświadczenie w tego rodzaju kontrolach. Podała, że z uwagi na charakter odpadów zaliczonych do niebezpiecznych najczęściej zajmowali się tymi zagadnieniami główni specjaliści z dużym doświadczeniem kontrolnym w zakresie gospodarki odpadami, czy ze względu na przetwarzanie odpadów w spalarni – w zakresie także emisji do powietrza. Dodała, że nie oddelegowano specjalnie do załatwiania tych spraw konkretnych inspektorów w formie pisemnej, ponieważ ilość spraw związanych z postępowaniem z zakaźnymi odpadami medycznymi nie odbiegała od ilości spraw związanych z innymi tematami w zakresie gospodarki odpadami, a także z uwagi na zbyt małą liczbę inspektorów, którym można by przypisać każde zagadnienie, w zakresie jakim Inspektorat jest zobowiązany przeprowadzać kontrole w terenie.

(akta kontroli str. 48-50)

Analiza 17 protokołów z kontroli (wskazanych w punkcie 1.4. niniejszego wystąpienia pokontrolnego) wykazała, że kontrole te przeprowadzili doświadczeni inspektorzy WIOŚ, tj. główni specjaliści albo specjaliści razem z głównymi specjalistami.

(akta kontroli str. 31-36, 48-50)

Zarządzeniem nr 11/2020 w sprawie podjęcia działań w związku z koniecznością przeciwdziałania rozprzestrzeniania się COVID-19 wśród pracowników WIOŚ (dalej: Zarządzenie nr 11/2020) z 1 kwietnia 2020 r. wprowadzono m.in. że:

- pracodawca mógł polecić pracownikowi¹⁷ wykonywanie pracy określonej w umowie o pracę, poza miejscem jej stałego wykonywania – tzw. pracę zdalną,
- pracownik zobowiązany był do świadczenia pracy poza siedzibą urzędu, w szczególności poprzez realizację zadań, które nie wymagają bezpośredniej obecności w siedzibie urzędu, a także do przestrzegania przepisów bhp oraz ochrony danych osobowych, w tym dotyczących bezpieczeństwa informatycznego,
- Naczelnik/Kierownik komórki organizacyjnej ustalał zakres i charakter wykonywanej pracy zdalnej, sposób jej wykonywania i metody kontaktu. Sprawował także nadzór nad jej realizacją poprzez kontakt elektroniczny (e-mail) lub telefoniczny z pracownikiem,
- „zawieszono przeprowadzanie kontroli planowych w terenie oraz ograniczono do niezbędnego minimum kontrole interwencyjne – każdorazowo po uzgodnieniu z Zastępcą WWIOŚ” – zapis usunięto 21 maja 2020 r.¹⁸.

(akta kontroli str. 38-45, 48-106)

Zastępca WWIOŚ wyjaśniła, iż z uwagi na to, że efektywność realizacji zadań wykonywanych w trybie pracy zdalnej była porównywalna z efektywnością pracy stacjonarnej¹⁹, pracodawca nie nałożył obowiązku ewidencji wykonywanych czynności podczas pracy zdalnej.

(akta kontroli str. 48-50)

¹⁷ Na wniosek kierownika komórki organizacyjnej.

¹⁸ Zarządzeniem nr 16/2020 WWIOŚ z 21 maja 2020 r. zmieniające Zarządzenie nr 11/2020 z 1 kwietnia 2020 r. w sprawie podjęcia działań w związku z koniecznością przeciwdziałania rozprzestrzeniania się COVID-19 wśród pracowników WIOŚ w Poznaniu.

¹⁹ O czym świadczy analiza danych z lat 2019 – 2021 w zakresie m.in. liczby: przeprowadzonych kontroli; wydanych zarządzeń pokontrolnych; sporządzonych wniosków do sądów, zawiadomień do organów ścigania, postanowień, zaświadczeń.

Faktyczny sposób nadzoru realizacji zadań sprowadzał się do kontaktu elektronicznego (e-mail) oraz telefonicznego.

W okresie objętym kontrolą pracownicy WWIOŚ nie uczestniczyli w szkoleniach dotyczących wprost tematyki związanej z gospodarowaniem zakaźnymi odpadami medycznymi, w tym wytworzonymi w związku z przeciwdziałaniem COVID-19. Odbył się natomiast cykl szkoleń dla pracowników WIOŚ pod nazwą „Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska poprzez prowadzenie kontroli podmiotów oddziałujących na środowisko w Wielkopolsce w roku 2020”, w ramach którego poruszano następującą tematykę:

- ocena oddziaływania na środowisko – rola Inspekcji Ochrony Środowiska²⁰,
- wstrzymanie działalności w związku z naruszeniem przepisów ochrony środowiska i przepisów gospodarki odpadami²¹,
- wprowadzenie do kontroli w gospodarce odpadami²²,
- bezpieczeństwo przeciwpożarowe w gospodarce odpadami - wpływ na kontrolę²³,
- kontrola instalacji przeznaczonych do przetwarzania odpadów oraz miejsc przeznaczonych do magazynowania odpadów – art. 41 ustawy o odpadach²⁴,
- art. 41a ustawy o odpadach w praktyce Straży Pożarnej²⁵.

W trakcie powyższych szkoleń poruszano także kwestie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi, w tym zakaźnymi odpadami medycznymi.

(akta kontroli str. 48-50, 107-124, 487-552, 1048-1051)

Weryfikacja list uczestników szkoleń oraz osób przeprowadzających kontrole (wskazanych w punkcie 1.4. niniejszego wystąpienia pokontrolnego) wykazała, że żaden z pracowników przeprowadzających przedmiotowe kontrole nie uczestniczył we wszystkich szkoleniach. Jedynym pracownikiem uczestniczącym we wszystkich szkoleniach była Zastępca WWIOŚ.

Zastępca WIOŚ wyjaśniła, że w ww. szkoleniach uczestniczyli pracownicy WI i DI, do których obowiązków należał udział w czynnościach kontrolnych. Z uwagi na ograniczenia organizacyjne²⁶, transportowe²⁷ oraz związane z COVID-19, w szkoleniach nie uczestniczyli wszyscy inspektorzy. Wskazała, że zgodnie z System Zarządzania Jakością, pracownik biorący udział w szkoleniu zewnętrznym, realizuje kaskadowe szkolenie wewnętrzne w zakresie uzyskanej wiedzy. Prezentacje ze szkoleń zostały udostępnione wszystkim pracownikom DI i WI. Dodała także, że szkolenia z powyższych tematów nie stanowiły wytycznych do przeprowadzania kontroli, ani nie były źródłem prawa obowiązującego. Służyły tylko porządkowaniu wiedzy i informacji inspektorom. Były również elementem niezbędnym głównie dla osób nowozatrudnionych.

(akta kontroli str. 1048-1051)

1.2. W WIOŚ wdrożono System Zarządzania Jakością według normy ISO 9001, a od 27 lipca 2018 r. funkcjonowała Księga Zarządzania, która zastąpiła dwa dotychczas stosowane dokumenty – Księgę Jakości wg normy ISO 9001 i Regulamin kontroli zarządczej²⁸.

²⁰ Szkolenie przeprowadzono 25 września 2020 r. i uczestniczyło w nim 30 pracowników WIOŚ.

²¹ Szkolenie przeprowadzono 13 października 2020 r. i uczestniczyło w nim 31 pracowników WIOŚ.

²² Szkolenie przeprowadzono 12 października 2020 r. i uczestniczyło w nim 29 pracowników WIOŚ.

²³ Szkolenie przeprowadzono 28 września 2020 r. i uczestniczyło w nim 32 pracowników WIOŚ.

²⁴ Szkolenie przeprowadzono 12 października 2020 r. i uczestniczyło w nim 29 pracowników WIOŚ.

²⁵ Szkolenie przeprowadzono 28 września 2020 r. i uczestniczyło w nim 31 pracowników WIOŚ.

²⁶ M.in. liczba miejsc na szkoleniu.

²⁷ Z każdej Delegatury na szkolenie udało się pięć osób (jeden samochód).

²⁸ <https://poznan.wios.gov.pl/system-zarzadzania/informacje-ogolne/>

(akta kontroli str. 4-5, 487-490, 654-741)

Zastępca WWIOŚ wyjaśniła, że w funkcjonującym w Inspektoracie Systemie Kontroli Zarządzania nie uwzględniono celów i zadań dotyczących odpadów wytwarzanych w okresie pandemii, ponieważ obejmuje on ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy. System ten nie obejmował poszczególnych problemów, ale opisywał procesy i działania z tym związane. Cel szczegółowy, jakim jest kontrola nad gospodarowaniem odpadami medycznymi, jest tylko elementem realizacji działań WIOŚ. Dodała również, że kontrole i podejmowanie działań związanych z odpadami w okresie pandemii oraz realizacja działań w okresie pandemii nie wpłynęły bezpośrednio na efektywność pracy (o czym również wspomniano w pkt 1.1. i przypisie nr 11 niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

(akta kontroli str. 4-5, 487-490, 654-741)

1.3. W konstruowaniu planów kontroli WWIOŚ uwzględniała:

- „Wytyczne do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska”²⁹,
- obszar objęty planem kontroli³⁰,
- wykaz zakładów w ewidencji WIOŚ,
- częstotliwość przeprowadzania kontroli oraz kategoria zakładów oceny zagrożeń³¹,
- procedury opracowywania programów kontroli planowych i pozaplanowych³².

Działania kontrolne WWIOŚ odbywały się z uwzględnieniem celów kontrolnych oraz ogólnopolskich cykli kontrolnych wyznaczonych przez GIOŚ na poszczególne lata. W celach sformułowanych przez GIOŚ wskazano m.in. na: a) „kontrole wytwórców odpadów medycznych i weterynaryjnych oraz podmiotów je przetwarzających (prowadzących spalarnie odpadów)”; b) „kontrole przestrzegania przepisów ustawy o odpadach (Dz.U. z 2020 r. poz. 797 z późn. zm.) w zakresie realizacji obowiązków podmiotów gospodarujących odpadami (wytwórców, zbierających, przetwarzających, transportujących, pośredników w obrocie odpadami i sprzedawców odpadów)”; c) „kontrole w zakresie gospodarki odpadami medycznymi i weterynaryjnymi”.

Wszystkie plany kontroli (w tym kwartalne harmonogramy) wraz z listami celów kontrolnych oraz ogólnopolskich cykli kontrolnych przekazywano Wojewodzie Wielkopolskiemu (dalej: Wojewoda), który nie wnosił uwag do planowania kontroli.

(akta kontroli str. 142-145, 215-217, 269-272, 339-342, 487-490, 555-642, 756-800)

Zastępca WWIOŚ wskazała, że Wojewoda na bieżąco nadzorował pracę WIOŚ i przekazywał wskazówki odnośnie kontroli³³ - nie były to jednak sprawy związane z odpadami medycznymi³⁴. Dodała również, że cele GIOŚ opracowano na podstawie wieloletnich doświadczeń kontrolnych wszystkich wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska i cele te obejmowały większość zagadnień związanych z kompetencją i zadaniami WIOŚ. W związku z tym nie było konieczności rozszerzania o inne zagadnienia czyli dodatkowe cele, niż te ujęte już w opracowaniu GIOŚ i wprowadzone do ISK. Zastępca WWIOŚ podkreśliła,

²⁹ Wydane przez GIOŚ na: 2019 r. 19 listopada 2018 r., 2020 r. 6 listopada 2019 r. oraz 2021 r. 26 listopada 2021 r.

³⁰ Przez co należy rozumieć województwo wielkopolskie podzielone według powiatów na poszczególne Delegatury i część kontrolowaną przez inspektorów z Poznania, mając na uwadze kategoryzację zakładów, z którą związana jest częstotliwość prowadzenia kontroli. Szczegółowa właściwość terytorialna została określona w § 6 Regulaminu Organizacyjnego WIOŚ.

³¹ W Informatycznym Systemie Kontroli (dalej: ISK) prowadzona jest analiza wielokryterialna, która decyduje o „rankingu” zakładów planowanych do kontroli. Pod uwagę brane są m.in.: ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w wyniku prowadzonej działalności; uciążliwość dla środowiska; wyniki ostatniej kontroli w zakładzie.

³² Na podstawie dotychczasowych doświadczeń założono, że na terenie województwa wielkopolskiego zostanie przeprowadzonych około 40% kontroli pozaplanowych.

³³ Np. z prośbą o przeprowadzenie kontroli i/lub przekazanie ustaleń wnioskującym.

³⁴ Za wyjątkiem tych wskazanych w pkt 1.5. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

że ujednoczenie celów i cykli dla całego kraju przyczynia się do łatwiejszego i spójnego raportowania danych kontrolnych.

(akta kontroli str. 487-490)

W planach kontroli WIOŚ na lata 2019–2022 zaplanowano kontrole:

- 12 podmiotów wytwarzających zakaźne odpady medyczne, tj. w kolejnych latach tego okresu odpowiednio: sześć, trzy, dwie oraz jedną,
- jednego podmiotu odbierającego zakaźne odpady medyczne w 2019 r.; w planach kontroli na lata 2020-2022 nie zaplanowano kontroli takiego podmiotu,
- jednego podmiotu gospodarującego zakaźnymi odpadami medycznymi, w tym wytwarzanymi w związku z przeciwdziałaniem COVID-19 w 2019 r.; w planach kontroli na lata 2020 – 2022 nie zaplanowano kontroli takiego podmiotu.

(akta kontroli str.146, 218, 343)

Łącznie z zaplanowanych w WWIOŚ w 2019 r. ośmiu kontroli w ramach celu nr 1³⁵ oraz 14³⁶ zrealizowano pięć kontroli, a trzech niewykonano z uwagi na obciążenie innymi kontrolami³⁷ oraz dużą rotację pracowników.

Dodatkowo, przeprowadzono jedną kontrolę pozaplanową (doraźną) w podmiocie przetwarzającym odpady (spalarnia) w związku z wnioskiem Marszałka Województwa Wielkopolskiego (dalej: MWW) o przeprowadzenie kontroli miejsc magazynowania odpadów poddawanych zbieraniu w celu wydania dalszego zezwolenia na zbieranie zakaźnych odpadów medycznych i zakaźnych odpadów weterynaryjnych.

Z wszystkich kontroli sporządzono protokoły kontrolne, które przekazano kontrolowanym w dniu zakończenia kontroli.

(akta kontroli str. 142-214)

W 2020 r. w ramach celu nr 7³⁸ zaplanowano i wykonano trzy kontrole³⁹ podmiotów wytwarzających odpady.

Dodatkowo, przeprowadzono trzy kontrole pozaplanowe (doraźne). Wszystkie trzy zrealizowano w związku z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli złożonym przez MWW. W dwóch przypadkach wnioski te dotyczyły wydania lub przedłużenia zezwolenia na zbieranie zakaźnych odpadów medycznych i weterynaryjnych. Natomiast trzeci dotyczył przeprowadzenia kontroli składowiska odpadów w związku z postępowaniem w sprawie wyrażenia zgody na jego zamknięcie⁴⁰.

Z wszystkich kontroli sporządzono protokoły kontrolne, które przekazano kontrolowanym w dniu zakończenia kontroli.

(akta kontroli str. 215-268)

W 2021 r. w ramach celu nr 15⁴¹ zaplanowano dwie kontrole⁴², z czego jednej niewykonano z uwagi na obciążenie innymi kontrolami. Obie kontrole dotyczyły podmiotów wytwarzających odpady.

³⁵ „Kontrola przestrzegania przepisów w zakresie gospodarki odpadami przez podmioty prowadzące działalność w zakresie zbierania odpadów, przetwarzania odpadów w miejscach stwarzających ryzyko wystąpienia pożaru”.

³⁶ „Kontrola wytwórców odpadów medycznych i weterynaryjnych oraz podmiotów je przetwarzających (prowadzących spalarnie odpadów).”

³⁷ M.in. wszczynanymi na wniosek organów ochrony środowiska na podstawie art. 41a ustawy o odpadach.

³⁸ „Kontrola w zakresie gospodarowania odpadami medycznymi i weterynaryjnymi”.

³⁹ W ramach celu nr 7 dodatkowo zaplanowano i wykonano cztery kontrole odpadów weterynaryjnych.

⁴⁰ Jednym z celów kontroli była kontrola w zakresie gospodarowania odpadami medycznymi i weterynaryjnymi.

⁴¹ „Kontrola w zakresie gospodarki odpadami medycznymi i weterynaryjnymi”.

⁴² W ramach celu nr 15 dodatkowo zaplanowano i wykonano dwie kontrole odpadów weterynaryjnych.

Dodatkowo, przeprowadzono trzy kontrole pozaplanowe (doraźne). Wszystkie trzy przeprowadzono w związku z wnioskami MWW dotyczącymi wydania lub przedłużenia zezwolenia na zbieranie zakaźnych odpadów medycznych i weterynaryjnych.

W tym samym roku, w związku z pożarem odpadów zmagazynowanych na terenie spółki zbierającej i przetwarzającej odpady, przeprowadzono jedną kontrolę interwencyjną w ramach której stwierdzono występowanie na jej terenie odpadów medycznych.

Z wszystkich kontroli sporządzono protokoły kontrolne, które przekazano kontrolowanym w dniu zakończenia kontroli. Główne nieprawidłowości stwierdzone w toku przywołanych kontroli przedstawiono w pkt 1.4. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 269-338)

Natomiast na koniec 2022 r. w ramach celu nr 15⁴³ przewidziano jedną kontrolę podmiotu wytwarzającego odpady.

(akta kontroli str. 339-343)

W okresie objętym kontrolą WWIOŚ nie prowadził kontroli sprawdzających w podmiotach wskazanych w pkt 1.4. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Zastępca WWIOŚ wyjaśniła, że kontrolowane podmioty zostały zobowiązane zarządzeniami pokontrolnymi do usunięcia stwierdzonych naruszeń i poinformowania WIOŚ o podjętych działaniach⁴⁴. Dodała, że naruszenia nie miały tak wielkiej rangi, aby przeprowadzać kontrole sprawdzające, co szczególnie ma znaczenie przy obciążeniu inspektorów innymi zadaniami i koniecznością przeprowadzania kontroli w trybie interwencyjnym oraz pozaplanowym.

Zastępca WIOŚ wskazała również, że informacje o braku lub problemach w realizacji planów kontroli przekazywano GIOŚ oraz Wojewodzie Wielkopolskiemu, o czym już wspomniano w pkt 1.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego. Dodała, że poza sprawozdaniami, dla GIOŚ źródłem danych o WIOŚ w zakresie planów kontroli, informacji i dokumentów o przeprowadzanych kontrolach i podejmowanych działaniach pokontrolnych jest ISK, a jego głównym administratorem jest GIOŚ.

(akta kontroli str. 487-490, 1048-1051)

Na terenie województwa wielkopolskiego działalność w zakresie:

- transportu (odbioru) odpadów medycznych o kodzie 18 01 03⁴⁵ (i inne medyczne) mogło prowadzić 371⁴⁶ podmiotów posiadających wpis do BDO⁴⁷. W trakcie trwania kontroli NIK, WIOŚ pozyskał dane dotyczące firm, które faktycznie transportowały ww. odpady. Na podstawie danych z BDO w zakresie wystawionych kart przekazania odpadów stwierdzono, że w 2021 r. 227 podmiotów transportowało tego rodzaju odpady, a w okresie styczeń – luty 2022 r. 85 podmiotów⁴⁸,

⁴³ „Kontrola w zakresie gospodarki odpadami medycznymi i weterynaryjnymi”.

⁴⁴ W każdym przypadku kontrolowany poinformował o realizacji zarządzenia pokontrolnego, a wyjaśnienia nie budziły wątpliwości i zastrzeżeń.

⁴⁵ Inne odpady, które zawierają żywe drobnoustroje chorobotwórcze lub ich toksyny oraz inne formy zdolne do przeniesienia materiału genetycznego, o których wiadomo lub co do których istnieją wiarygodne podstawy do sądenia, że wywołują choroby u ludzi i zwierząt (np. zainfekowane pieluchomajtki, podpaski, podkłady), z wyłączeniem 18 01 80 i 18 01 82.

⁴⁶ Wg stanu na 30 kwietnia 2020 r. (zgodnie z pismem WI.7023.217.1.2020.bj.ahw z 30 kwietnia 2020 r. skierowanym do Dyrektora Departamentu Kontroli Gospodarowania Odpadami GIOŚ).

⁴⁷ Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami.

⁴⁸ Należy zaznaczyć, że WIOŚ był w posiadaniu ogólnych danych w zakresie liczby podmiotów prowadzących gospodarkę odpadami (np. roczne sprawozdania - Tabela nr 23 Liczba kontroli podmiotów prowadzących gospodarkę odpadami z podaniem liczby stwierdzonych naruszeń w podziale na kategorie naruszeń za 2020 r.).

- zbierania zakaźnych odpadów medycznych⁴⁹ prowadziły trzy podmioty posiadające zezwolenie na zbieranie wydane przez Marszałka Województwa, które zbierały również odpady wytwarzane w związku z przeciwdziałaniem COVID-19,
- przetwarzania zakaźnych odpadów medycznych prowadził jeden podmiot.

(akta kontroli str. 345-365, 487-490)

W piśmie WIOŚ do Departamentu Kontroli Gospodarowania Odpadami GIOŚ⁵⁰ dodatkowo wskazano jedną instalację, w której potencjalnie może być prowadzony proces termicznego przetwarzania odpadów medycznych, na wypadek wystąpienia problemów z unieszkodliwianiem zakaźnych odpadów medycznych w uprawnionych do tego celu spalarniach odpadów niebezpiecznych. W tym samym piśmie poinformowano GIOŚ, że w Wielkopolsce funkcjonują również instalacje posiadające kotły rusztowe o mocy cieplnej w zakresie 10-50 MW, w których potencjalnie mógłby być prowadzony proces termicznego przetwarzania odpadów medycznych. Jednakże zdaniem WWIOŚ, wskazane powyżej dwie instalacje, zapewniają wystarczające moce przerobowe do spalania odpadów medycznych.

(akta kontroli str. 345-365)

1.4. W latach 2019 – 2021 WWIOŚ przeprowadził łącznie 17 kontroli (dziewięć planowych⁵¹, siedem pozaplanowych⁵² oraz jedną interwencyjną⁵³). Kontrole te zrealizowano w podmiotach wytwarzających odpady (siedem) oraz transportujących, zbierających oraz przetwarzających odpady (pięć⁵⁴).

(akta kontroli str. 146, 218, 273)

Kontrole w podmiotach wytwarzających odpady (szpitale) obejmowały sposób gospodarowania odpadami, w tym m.in. funkcjonowanie procedur postępowania z odpadami medycznymi; przechowywanie i magazynowanie odpadów (odpowiednie pojemniki, worki - sposób ich opisywania); sprawozdawczość; przekazywanie odpadów uprawnionym podmiotom⁵⁵.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono m.in. naruszenia dotyczące:

- przekroczenia dopuszczonej do wytworzenia w posiadanym pozwoleniu na wytwarzanie odpadów rocznej ilości odpadu o kodzie 18 01 04⁵⁶ (zastosowano sankcję w postaci pouczenia),
- przekazywania odpadów nieuprawnionemu odbiorcy o kodach 18 01 02*⁵⁷ i 18 01 03*⁵⁸ (nałożono mandat oraz wydano zarządzenie pokontrolne dotyczące prowadzenia gospodarki odpadami medycznymi zgodnie z przepisami prawa, w tym przekazywania odpadów do zagospodarowania jednostkom uprawnionym oraz do miejsc najbliższej położonych⁵⁹)⁶⁰,

⁴⁹ Również zakaźnych odpadów weterynaryjnych.

⁵⁰ Nr WI.7023.217.1.2020.bj.ahw z 30 kwietnia 2020 r.

⁵¹ Tj, pięć w 2019 r., trzy w 2020 r. i jedną w 2021 r.

⁵² Tj, jedną w 2019 r., trzy w 2020 r. i trzy w 2021 r.

⁵³ W 2021 r.

⁵⁴ Przy czym w dwóch podmiotach przeprowadzono cztery i trzy kontrole.

⁵⁵ Przeprowadzane kontrole oprócz zagadnień związanych z gospodarowaniem odpadami obejmowały często także kwestie związane z gospodarką wodno – ściekową czy ochroną powietrza.

⁵⁶ Tj. inne odpady niż wymienione w 18 01 03 (np. opatrunki z materiału lub gipsu, pościel, ubrania jednorazowe, pieluchy).

⁵⁷ Części ciała i organy oraz pojemniki na krew i konserwanty służące do jej przechowywania (z wyłączeniem 18 01 03).

⁵⁸ Inne odpady, które zawierają żywe drobnoustroje chorobotwórcze lub ich toksyny oraz inne formy zdolne do przeniesienia materiału genetycznego, o których wiadomo lub co do których istnieją wiarygodne podstawy do sądenia, że wywołują choroby u ludzi i zwierząt (np. zainfekowane pieluchomajtki, podpaski, podkłady), z wyłączeniem 18 01 80 i 18 01 82.

⁵⁹ Kontrolowany podmiot pismem SP.K.1-10/155/19 z 23 kwietnia 2019 r. poinformował WIOŚ o realizacji zarządzenia pokontrolnego.

⁶⁰ W okresie od 25 lipca do 24 sierpnia 2018 r. WWIOŚ przeprowadził kontrolę podmiotu zbierającego odpady, w wyniku której stwierdzono brak zezwolenia na zbieranie medycznych odpadów zakaźnych w województwie wielkopolskim od 10 czerwca

- nieskładania sprawozdań wbrew obowiązki, o którym mowa w art. 76 ustawy o odpadach (zastosowano pouczenie oraz wydano zarządzenie pokontrolne dotyczące m.in. sporządzania i przekazywania terminowo MWW rocznego sprawozdania o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów⁶¹),
- wystawiania kart przekazania odpadów przez jednostki odbierające odpady zamiast przez wytwórcę odpadów – szpital (nałożono mandat oraz wydano zarządzenie pokontrolne w zakresie prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów zgodnie z wymogami ochrony środowiska⁶²).

Stwierdzone nieprawidłowości nie stanowiły dla WWIOŚ powodu do uznania, że sposób prowadzenia działalności przez posiadacza odpadów stwarzał zagrożenie dla zdrowia, życia ludzi i środowiska i wymagane było wstrzymanie działalności. W przeprowadzanych kontrolach nie stwierdzono by stosowane przez podmioty lecznicze worki i pojemniki na medyczne odpady zakaźne były nieprawidłowe, tj. niezgodne z wymogami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi⁶³.

(akta kontroli str. 158-199, 219-247, 274-281, 651-653)

Z kolei kontrole w podmiotach transportujących, zbierających oraz przetwarzających odpady obejmowały sposób gospodarowania odpadami, w tym m.in. posiadanie wymaganych prawem pozwoleń na prowadzenie instalacji do termicznego przekształcania odpadów i zezwoleń na zbieranie zakaźnych odpadów medycznych; sprawozdawczość; magazynowanie odpadów; przekazywanie odpadów uprawnionym podmiotom.

WWIOŚ w toku przeprowadzonych kontroli nie stwierdził naruszeń w zakresie postępowania z zakaźnymi odpadami medycznymi.

(akta kontroli str. 147-157, 200-214, 248-268, 282-338)

1.5. Współpraca prowadzona przez WIOŚ z Wojewodą obejmowała wydawanie opinii do sporządzanych przez Wojewodę poleceń i zarządzeń dotyczących odpadów wytwarzanych w związku z przeciwdziałaniem COVID-19 w latach 2020-2022. Do WIOŚ od Wojewody wpłynęło 13 wniosków o wydanie opinii, z których trzy dotyczyły gospodarowania odpadami medycznymi. W WIOŚ nie prowadzono odrębnej ewidencji w zakresie wniosków Wojewody o wydanie opinii. W oparciu o analizę obowiązujących przepisów prawa oraz posiadane dokumenty (np. decyzje) WWIOŚ udzielił opinii na wszystkie ww. wnioski.

W zakresie odpadów medycznych Wojewoda zwracał się do WWIOŚ o:

a) przedstawienie stanowiska dotyczącego zawnioskowania przez Wojewodę do Ministra Zdrowia o wydanie polecenia dotyczącego gospodarowania odpadami medycznymi wytworzonymi przez jeden ze szpitali, w trybie określonym w art. 11h ust. 2 ustawy o zwalczaniu COVID-19⁶⁴. W odpowiedzi WWIOŚ przedstawił zgodny z prawem sposób zagospodarowania odpadów. Zwrócił przede wszystkim uwagę na to, że „dopuszcza się unieszkodliwienie zakaźnych odpadów medycznych

2016 r. (mógł je jedynie transportować). Z tego tytułu na podmiot w 2019 r. nałożono administracyjną karę pieniężną (patrz pkt 1.9. niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

⁶¹ Kontrolowany podmiot pismem P-091-1/20 z 16 września 2020 r. poinformował WIOŚ o realizacji zarządzenia pokontrolnego.

⁶² Kontrolowany podmiot pismem SZW/DGL/24/20 z 25 sierpnia 2020 r. poinformował WIOŚ o realizacji zarządzenia pokontrolnego.

⁶³ Dz.U. z 2017 r. poz. 1975.

⁶⁴ Pismo Wojewody Wielkopolskiego nr ZK.III.6333.10.2021.4 z 11 marca 2021 r.; odpowiedź WWIOŚ nr LDI.7021.3.2021.mz

i zakaźnych odpadów weterynaryjnych na obszarze województwa innego niż to, na którym zostały wytworzone, w najbliższej położonej instalacji, w przypadku braku instalacji do unieszkodliwiania tych odpadów na obszarze danego województwa lub gdy istniejące instalacje nie mają wolnych mocy przerobowych". Ostatecznie, we współpracy z WIOŚ, szpital zawarł umowę na świadczenie usług odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów medycznych.

(akta kontroli str. 381-383, 643-648)

b) weryfikacji informacji przekazanych przez podmiot, który zawnioskował o pozwolenie na dodatkowe magazynowanie zakaźnych odpadów medycznych⁶⁵, wydłużenie czasu magazynowania zakaźnych odpadów medycznych do 60 dni oraz zwiększenie maksymalnej dobowej masy przetwarzania odpadów⁶⁶. We wniosku wskazano również dodatkowy magazyn na odpady (zadaszona wiatra) oraz podano przyczyny wystąpienia zwiększonej ilości odpadów medycznych⁶⁷. Po analizie dostępnych dokumentów WWIOŚ zalecił pozytywne rozpatrzenie wniosku z zastrzeżeniem, m.in. że: odpady o kodzie 18 01 02*⁶⁸ będą magazynowane w dotychczasowych magazynach (chłodniach); dodatkowa łączna ilość magazynowanych odpadów wynosić będzie 75 Mg ponad ilość wskazaną w pozwoleniu zintegrowanym określoną na poziomie 125 Mg, w okresie do 30 dni po ogłoszeniu zakończenia stanu pandemii; proces przetwarzania termicznego odpadów zwiększony do 20 Mg/dobę pozwoli na dotrzymanie warunków emisji określonych w posiadanym pozwoleniu zintegrowanym; w zadaszonej wiacie zlokalizowanej przy instalacji będą magazynowane odpady medyczne – lekkie/przestrzenne np. zużyte środki ochrony osobistej, z wyłączeniem odpadów o kodzie 18 01 02*. Zakład w listopadzie 2021 r. wystąpił do Wojewody o przedłużenie na okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. pozwoleń w powyższych kwestiach. Ostatecznie, po uwzględnieniu zaleceń WWIOŚ, Wojewoda rozpatrzył pozytywnie wnioski Zakładu⁶⁹.

(akta kontroli str. 384-393, 399-408)

Pozostałe dziesięć wniosków dotyczyło:

- wyłączenia wymogu selektywnej zbiórki odpadów zmieszanych i bioodpadów,
- kierowania odpadów z miejsc kwarantanny lub izolacji osób podejrzanych o zakażenie COVID-19 bezpośrednio do składowania,
- przyjęcia do zagospodarowania komunalnych odpadów biodegradowalnych wytworzonych w związku z przeciwdziałaniem COVID-19 innymi niż odpady medyczne o właściwościach zakaźnych,
- wyłączenia wymogu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie nieruchomości zamieszkałych objętych izolacją oraz zmiany częstotliwości odbierania odpadów komunalnych z terenu nieruchomości objętych izolacją na raz w tygodniu,
- nieprzekazywania niesegregowanych odpadów komunalnych (zmieszanych) bezpośrednio do składowania w czasie trwającego jeden miesiąc postoju remontowego,

⁶⁵ W ilości 75 Mg w okresie sześciu miesięcy po dacie wydania wnioskowanej decyzji ponad ilość wskazaną w pozwoleniu zintegrowanym udzielonym decyzją Marszałka Województwa Wielkopolskiego nr DSR-II-2.7222.33.2015 z 4 grudnia 2015 r. (ze zmianami).

⁶⁶ Określonej w posiadanym pozwoleniu zintegrowanym z ilości 16,32 Mg/dobę (przy kaloryczności 24 MJ/kg) do ilości 20 Mg/dobę.

⁶⁷ Pismo Wojewody Wielkopolskiego nr ZK.II.6333.10.2021.4 z 29 marca 2021 r.; odpowiedź WWIOŚ nr ODI.7021.1.2021.AT z 30 marca 2021 r.

⁶⁸ Tj. Części ciała i organy oraz pojemniki na krew i konserwanty służące do jej przechowywania (z wyłączeniem 18 01 03).

⁶⁹ Decyzje nr: ZK-III.6333.10.2021.4 z 14 kwietnia 2021 r. i ZK-III.6333.10.2021.4 z 9 grudnia 2021 r.

- zmiany częstotliwości odbierania odpadów wielkogabarytowych z nieruchomości zamieszkałych,
- ograniczenia pracy PSZOK⁷⁰.

Wydane przez WWIOŚ opinie opierały się na interpretacji przepisów prawa obowiązujących w danym czasie. Ostatecznie wszystkie opinie były negatywne⁷¹ i zostały uwzględnione w odpowiedziach udzielanych przez Wojewodę wnioskodawcom.

WWIOŚ nie przeprowadził kontroli realizacji postanowień poleceń i zarządzeń wydanych przez Wojewodę w powyższych sprawach z wyłączeniem ZUO Sp. z o.o. w Koninie, gdzie przeprowadzono kontrole w okresie od 2 lipca 2021 r. do 9 lipca 2021 r.

(akta kontroli str. 366-408, 430-464)

NIK wskazuje, że nieobjęcie kontrolą wszystkich podmiotów, które wnioskowo do Wojewody o wydanie poleceń w sprawie zmiany sposobu gospodarowania odpadami, może wzmacniać potencjalne ryzyko prowadzenia przez te podmioty działalności w sposób nieprawidłowy, mogący stwarzać zagrożenie dla środowiska.

1.6. W zakresie zapobiegania nieprawidłowościom w postępowaniu z odpadami, w tym odpadami medycznymi, jak również wytwarzanymi w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, WWIOŚ współpracował z Wojewodą oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym i GIOŚ (patrz. pkt 1.5., 1.8. i 1.7. niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

(akta kontroli str. 366-408, 430-482, 744-755, 801-832)

Zastępca WWIOŚ wyjaśniła, że Wojewoda nie zlecał WWIOŚ kontroli w zakresie sposobów postępowania z odpadami wytwarzanymi w związku z przeciwdziałaniem COVID-19.

Do WIOŚ w okresie pandemii wpływały natomiast bezpośrednie zapytania⁷² dotyczące np. prawidłowego kwalifikowania odpadów pochodzących od osób będących w izolacji domowej, które uzyskały pozytywny wynik badania w kierunku zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2 czy też dołączenia do zespołu zarządzania kryzysowego zajmującego się gospodarowaniem odpadami. Współpracowano również z policją w zakresie nielegalnych składowisk, określania czy odpady tam znajdujące się stanowią zagrożenie dla środowiska oraz sposobu ich zagospodarowania.

(akta kontroli str. 744-755, 801-832)

1.7. W piśmie z 27 maja 2020 r.⁷³ GIOŚ zwrócił się o „przesłanie dodatkowych informacji dotyczących rodzajów i ilości wytwarzanych w szpitalach jednoimiennych, przekazywanych oraz unieszkodliwianych zakaźnych odpadów medycznych. Powyższe było wynikiem realizacji ustaleń Zespołu monitorowania zagrożeń Ministerstwa Klimatu.

Zastępca WIOŚ wskazała, że wobec treści otrzymanego maila w WIOŚ zbierano informacje o zakaźnych odpadach medycznych wytwarzanych w szpitalach jednoimiennych oraz unieszkodliwieniach w spalarni. Nie dysponowano natomiast aktualnymi oraz w pełnym zakresie danymi o wytwarzanych odpadach medycznych w związku z przeciwdziałaniem COVID-19.

⁷⁰ Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.

⁷¹ Jedna opinia w części dotyczącej zmiany częstotliwości odbierania odpadów komunalnych z terenu nieruchomości objętych izolacją była pozytywna.

⁷² Np. od prezydenta miasta czy też Związku Międzygminnego GOAP (Gospodarka Odpadami Aglomeracji Poznańskiej).

⁷³ Przekazanym drogą elektroniczną.

Według danych WIOŚ w okresie 2020–2022 (I kwartał) masa wytworzonych jak i przetworzonych zakaźnych odpadów medycznych ze szpitali jednoimiennych, które poddane zostały termicznemu przekształceniu wyniosła odpowiednio w kolejnych latach: 394,831 Mg, 441,551 Mg oraz 59,549 Mg.

(akta kontroli str. 411-413, 553-554, 853-868)

NIK wskazuje, że dane WIOŚ wykorzystywane w toku planowania działań kontrolnych i nadzorczych nie obejmowały informacji o ilości odpadów medycznych zakaźnych wytwarzanych w związku z przeciwdziałaniem COVID-19 w województwie wielkopolskim (za wyjątkiem odpadów, których wytwórcami były podmioty lecznicze jednoimienne). Powyższe stwarzało potencjalne ryzyko niedostosowania przez WIOŚ zakresu działań kontrolnych do rzeczywistych potrzeb w tym obszarze.

Do WIOŚ wpływały dokumenty potwierdzające unieszkodliwianie zakaźnych odpadów medycznych wytworzonych na terenie województwa wielkopolskiego - tzw. „DPU”⁷⁴ – o których mowa w § 4 rozporządzenia Ministra Środowiska z 13 stycznia 2014 r. w sprawie dokumentu potwierdzającego unieszkodliwienie zakaźnych odpadów medycznych lub zakaźnych odpadów weterynaryjnych⁷⁵. Na przykład w lutym 2019 r. wpłynęło od prowadzących unieszkodliwianie odpadów kilkadziesiąt e-maili zawierających w sumie 3195 załączników będących dokumentami „DPU” wystawionymi za styczeń 2019 r. W WIOŚ nie prowadzono ich ewidencji, a także nie były one podstawą do przeprowadzania kontroli w latach 2019-2022.

(akta kontroli str. 411-429)

Zastępca WWIOŚ wyjaśniła, że nie było przepisu, który by nakładał obowiązek prowadzenia w tym zakresie ewidencji przez Inspektorat. Wskazała również, że informacje zawarte w „DPU” mogłyby być wykorzystane podczas kontroli, gdyby istniało uprawdopodobnienie fałszowania dokumentów lub niewłaściwego gospodarowania odpadami medycznymi.

(akta kontroli str. 411-413)

1.8. W latach 2019-2022 (31 marca) do WIOŚ nie wpłynęły skargi związane z zakaźnymi odpadami medycznymi, w tym wytwarzanymi w związku z przeciwdziałaniem COVID-19.

Wpłynął jeden wniosek⁷⁶ od Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Poznaniu (dalej: PSSE lub Stacja), która w trakcie przeprowadzania kontroli w podmiocie leczniczym, stwierdziła nieprawidłowości w zakresie postępowania z wytwarzanymi odpadami niebezpiecznymi⁷⁷.

(akta kontroli str. 48-50, 465-482)

W odpowiedzi, WWIOŚ zwrócił się do PSSE z prośbą o wskazanie na czym polegały nieprawidłowości oraz przekazanie dowodów w sprawie, co pozwoliłoby na wysnucie wniosku jakie przepisy o ochronie środowiska były naruszane przez kontrolowanego; a w konsekwencji podjęcie przez WIOŚ działań w odpowiednim

⁷⁴ Dokumenty te wpływały zarówno od podmiotu działającego na terenie Wielkopolski, jak i innych podmiotów, które utylizowały odpady w okresie przestojów w działaniu spalarni.

⁷⁵ Dz. U. z 2014 r. poz. 107.

⁷⁶ Pismo nr HK-PSZ.9011.3.26.2021 z 29 grudnia 2021 r. (data wpływu do WIOŚ 29 grudnia 2021 r.).

⁷⁷ Tj. z amalgamatem stomatologicznym – kod 18 01 10*.

trybie⁷⁸. Pismem z dnia 2 lutego 2022 r.⁷⁹ Stacja przekazała protokół kontroli⁸⁰ oraz decyzję nakazującą⁸¹ m.in.:

- właściwe zapewnienie warunków wstępnego magazynowania odpadów medycznych przed wywozem do unieszkodliwienia w odpowiednio przystosowanym do tego celu pomieszczeniu albo stacjonarnym lub przenośnym urządzeniu chłodniczym, przeznaczonym wyłącznie do magazynowania odpadów medycznych,
- właściwe zapewnienie postępowania z wytwarzanymi niebezpiecznymi odpadami medycznymi o kodzie 18 01 10*,
- wyposażenie gabinetów stomatologicznych, w których są realizowane świadczenia zdrowotne z wykorzystaniem amalgamatu w separatory służące do jego zatrzymywania i zbierania.

Ostatecznie, z uwagi na wystosowane przez PSSE zalecenia, WWIOŚ nie podjął i nie zaplanował kontroli w powyższym podmiocie.

(akta kontroli str. 48-50, 465-482)

1.9. W okresie objętym kontrolą WWIOŚ wymierzył jedną administracyjną karę pieniężną w kwocie 10 000,00 zł za zbieranie odpadów medycznych zakaźnych o kodach 18 02 02*⁸², 18 01 03*⁸³ i 18 01 02*⁸⁴ na terenie województwa wielkopolskiego bez zezwolenia⁸⁵. Od decyzji nie złożono odwołania, a kwota z niej wynikająca została zapłacona.

(akta kontroli str. 48-50, 1009-1039)

Zastępca WWIOŚ wskazała, że w 2019 r.⁸⁶ GIOŚ utrzymał decyzję WWIOŚ z 2016 r.⁸⁷ wymierzającą administracyjną karę pieniężną poradni lekarskiej za niezłożenie do 15 marca 2013 r. MWW zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania tych odpadów za 2012 r.

(akta kontroli str. 48-50, 125-141)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków.

⁷⁸ Np. przyjęcia podmiotu do kontroli, podjęcia kontroli interwencyjnej.

⁷⁹ Pismo nr HK-PSZ.9011.3.26.2021 (data wpływu do WIOŚ 3 lutego 2022 r.).

⁸⁰ Nr HK-PSZ.9020.3.5.2021 z 2 listopada 2021 r.

⁸¹ Nr. HK-PSZ.9020.3.5.2021 z 16 grudnia 2021 r.

⁸² Inne odpady, które zawierają żywe drobnoustroje chorobotwórcze lub ich toksyny oraz inne formy zdolne do przeniesienia materiału genetycznego, o których wiadomo lub co do których istnieją wiarygodne podstawy do sądenia, że wywołują choroby u ludzi i zwierząt.

⁸³ Inne odpady, które zawierają żywe drobnoustroje chorobotwórcze lub ich toksyny oraz inne formy zdolne do przeniesienia materiału genetycznego, o których wiadomo lub co do których istnieją wiarygodne podstawy do sądenia, że wywołują choroby u ludzi i zwierząt (np. zainfekowane pieluchomajtki, podpaski, podkłady), z wyłączeniem 18 01 80 i 18 01 82.

⁸⁴ Części ciała i organy oraz pojemniki na krew i konserwanty służące do jej przechowywania (z wyłączeniem 18 01 03).

⁸⁵ Decyzja nr PDI.7062.47.2018.BW z 15 stycznia 2019 r.

⁸⁶ Decyzja nr DKGO-420/147d/2016/kg z 19 grudnia 2019 r.

⁸⁷ Decyzja nr ŁDI.7062.1.93.2015.IK z 26 stycznia 2016 r.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Poznań, 13 maja 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Krzysztof Kowalak
Starszy inspektor kontroli państwowej

Elektronicznie
podpisany przez
Krzysztof Jan
Kowalak
Data: 2022.05.13
11:36:25 +02'00'

.....
podpis

Dyrektor:
Marcin Stefaniak
p.o. Dyrektor
Delegatury NIK w Poznaniu

Marcin
Zdzisław
Stefaniak
2022.05.13
12:09:09
+02'00'

.....
podpis